

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-333/23-E

Název	Střední odborné učiliště zemědělské, Chvaletice, Žižkova 139
Sídlo	Žižkova 139, 533 12 Chvaletice
E-mail	skola@souzchvaletice.cz
IČO	00 087 840
Identifikátor	600 012 450
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Naděžda Kovářová
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Žižkova 139, Chvaletice
Inspekční činnost na místě	15. až 17. 3. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vysším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Střední odborné učiliště zemědělské, Chvaletice, Žižkova 139 (dále „škola“) vykonává činnost střední školy, školní jídelny a domova mládeže. Realizuje vzdělávání v oboru

vzdělání 41-55-H/01 *Opravář zemědělských strojů* s nejvyšším povoleným počtem (kapacitou) 180 žáků. K 30. 9. 2022 vykázala v šesti třídách 130 žáků, což odpovídá mírně stoupajícímu trendu jejich počtu v posledních několika letech. V rejstříku škol a školských zařízení zapsaný obor vzdělání zakončený maturitní zkouškou 41-45-M/01 *Mechanizace a služby* stejně jako obor vzdělání s výučním listem 23-51-H/01 *Strojní mechanik* nebyly v posledních třech letech z důvodu nízkého zájmu otevřeny. Nástavbový obor vzdělání 41-45-L/51 *Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství* byl s účinností od 1. 9. 2018 z rejstříku škol a školských zařízení vymazán.

V domově mládeže, kde je podle rejstříku škol a školských zařízení povolená kapacita 71 ubytovaných, bylo v době inspekční činnosti ubytováno 23 žáků v jednom oddělení pro žáky všech tří ročníků školy. K datu zahájení inspekční činnosti bylo ve škole evidováno 29 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho 5 žáků z Ukrajiny. Jeden žák byl vzděláván podle individuálního vzdělávacího plánu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Nová ředitelka školy zpracovala koncepci rozvoje školy pro období roků 2020 až 2023. Jedním z hlavních cílů jsou zajištění výuky odborně kvalifikovanými pedagogy, spolupráce se základními školami na popularizaci vyučovaného oboru vzdělání a podpora motivace žáků ke vzdělávání účelnými vzdělávacími metodami. Průběžné vyhodnocování naplnění cílů, omezení hrozeb nebo využití příležitostí probíhá v rámci každoročního zpracování výroční zprávy o činnosti školy i při pravidelných poradách pedagogických pracovníků školy. Některé dílčí cíle koncepce rozvoje školy se již podařilo realizovat (např. základní obnova vybavení, zlepšení vybavení výpočetní technikou, rozšíření spolupráce s partnery a veřejností). Ředitelka delegovala řídicí a kontrolní pravomoci za odborné vzdělávání na svého zástupce, u domova mládeže pověřila jednu z vychovatelek dílčími řídicími úkoly (vedení dokumentace, plánování zájmových aktivit, zpětná vazba o činnosti domova mládeže apod.). Obnoveny byly pravomoci a povinnosti předmětové komise, která se zabývá nejen organizačními záležitostmi, ale také např. propojeností výuky odborných předmětů a odborného výcviku nebo plánování výuky v návaznosti na školní vzdělávací program. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánované a zaměřuje se na aktuální potřeby učitelů, (např. práce s chybou nebo vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami). Kontrolní mechanismy byly účelně přenastaveny a umožňují včasné přijímání opatření např. k naplňování strategií školního vzdělávacího programu nebo poskytují zpětnou vazbu k účelnosti vzdělávacích metod a forem práce. Zpětnou vazbu o efektivitě vzdělávacího procesu získává vedení školy od všech účastníků vzdělávání včetně nastupujících žáků i absolventů. Příležitostí je rozšířit okruh spolupracovníků, kteří se aktivně zapojí do propagace školy a do grantové činnosti za účelem dalšího zlepšení a doplnění materiálního vybavení.

Materiální podmínky školy jsou na dobré úrovni, umožňují zajištění výuky teoretických předmětů i odborného výcviku. Škola disponuje vlastními dílenskými pracovišti, která jsou vybavena pro realizaci jednotlivých témat školního vzdělávacího programu podle specializací (zámečnická dílna, klempírna, kovárna, obrobna, motorárna, servisní dílna a montážní hala). Vybavení školy pro přípravu žáků k získání řidičských oprávnění skupin T, B, C, T a ke složení zkoušky v kurzech svařování jsou na velmi dobré úrovni. Příležitostí k dalšímu rozvoji je modernizace vybavení strojního zařízení na odborný výcvík.

Podmínky pro činnost domova mládeže jsou velmi dobré, průběžně dochází k účelné obnově jeho vybavení a doplnění podle možností a také návrhů parlamentu domova mládeže.

Od března do října 2022 poskytovala škola přechodně ubytování žákům ze Střední školy chovu koní a jezdectví Kladruby nad Labem, což mimo jiné podpořilo dlouhodobé a přínosné partnerství domovů mládeže obou škol. V únoru 2022 škola po více než šesti letech ukončila z organizačních důvodů nabídku pronájmu ubytování pro firmy. V současné době poskytuje domov mládeže ubytování v rámci doplňkové činnosti pouze o prázdninách zájmovým nebo sportovním organizacím. Prostory domova mládeže jsou vhodně přizpůsobeny potřebám ubytovaných žáků, kteří mají k dispozici pro svou zájmovou, vzdělávací i odpočinkovou činnost dostatek příležitostí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným rysem hospitované výuky všeobecně vzdělávacích předmětů byla klidná pracovní atmosféra podporující učení. Aktivita a zapojení žáků se lišily podle účelnosti volených metod práce. Učitelé byli velmi dobře připraveni na výuku po stránce obsahu a ve většině případů i po stránce metod a forem práce. Většinou dokázali vhodně nastavit cíl výuky s ohledem na potřeby a schopnosti většiny žáků. Převažovala frontální forma výuky, ale zaznamenané byly i velmi účelné skupinové aktivity s aktivním zapojením žáků (např. spolupráce při plnění úkolů). Smysluplné byly hodiny vedené řízeným rozhovorem se žáky, při němž si aktivně osvojovali již probrané učivo nebo si upevňovali jeho pochopení vazbami na praktickou výuku nebo vlastní zkušenosti. Učitelé dbali na to, aby se i v početnějších třídách co nejvíce žáků zapojilo do výuky aktivně, vhodně podporovali žáky ve vyjádření vlastního názoru a kladli otázky podporující myšlení. Někdy ale volili tempo podle nejpomalejších žáků, čímž nezaměstnali a nemotivovali schopnější žáky, nevyužili diferenciaci náročnosti úloh. Metody výuky odborných předmětů učitelé vhodně upzůsobovali úrovni schopností a dovedností žáků jednotlivých tříd. V navštívených hodinách byly jako účelná motivace využívány zejména praktické zkušenosti a znalosti žáků. Aktivita, komunikační dovednosti i spolupráce žáků byly na velmi dobré úrovni. Výklad ve výuce byl vhodně doprovázen prezentacemi, příklady z praxe s využitím vhodných učebních pomůcek a školních výukových materiálů dostupných všem žákům na stránkách školy. K dobré pracovní atmosféře přispívala otevřená komunikace mezi žáky a učiteli.

Didaktickou techniku učitelé využívali zejména k prezentaci výukových materiálů. Žáci občas využívali i mobilní telefony k vyhledávání informací, což podporovalo jejich aktivní zapojení a vhodnou názornost výuky. Efektivitu vzdělávání učitelé často zvyšovali využíváním vhodných textů k prohloubení znalostí a dovedností, popřípadě k rozvoji čtenářské gramotnosti. V některých hodinách všeobecně vzdělávacích předmětů výběr textů a následných aktivit také cíleně podporoval rozvoj emocionálního prožívání a vedl žáky k rozhovoru o morálních otázkách a postojích. Rozvíjení čtenářské gramotnosti bylo výrazně znát nejen v hodinách českého jazyka, ale i občanské výchovy, vhodně byla práce s textem aplikovaná i ve výuce cizího jazyka.

Zaznamenána byla účelná individuální pomoc některým žákům, její účelnost byla vyšší v méně početných skupinách nebo při využití kooperativních aktivit. Přínosem bylo vedení výuky vycházející z praktických zkušeností žáků, v některých hodinách byla účelně využita práce s chybou (matematika). Zpětnou vazbu o pochopení učiva žáky získávali občas učitelé v průběhu vyučovacích hodin. Účelné sebehodnocení žáků bylo v několika hodinách zaznamenáno a korespondovalo s vhodnou volbou vzdělávacích metod ve výuce, někdy chybělo sebehodnocení z pohledu žáků na vlastní učební pokrok. Závěry hodin s účelnou zpětnou vazbou většinou chyběly, někdy zhodnocení hodiny bez ověření u žáků provedli učitelé sami. Ze vzájemné zpětné vazby mezi učiteli a žáky vyplývalo, že žáci chtějí stíhno ut

učení ve škole, aby nemuseli věnovat svůj čas plnění velkého množství domácích úkolů, což učitelé zpravidla respektovali a přizpůsobovali tomu náplň výuky.

Stanovené podmínky pro realizaci odborného výcviku umožňují průkaznou kontrolu průběhu poskytovaného vzdělávání. Učitelé odborného výcviku mají přehled o probíraném učivu, absenci, hodnocení a chování žáků. Organizace výuky ve skupinách žáků odpovídala psychohygienickým požadavkům a umožňovala činnosti v souladu s učebními dokumenty. Všichni učitelé byli na výuku po odborné i metodické stránce dobře připraveni. Při zahájení vyučovacího dne, při kterém došlo k nezbytné kontrole vybavení žáků požadovanými osobními ochrannými prostředky, byli žáci seznámeni s cílem vyučovací jednotky, s postupem práce za účelem dosažení očekávaných výsledků a nebezpečím vzniku možných rizik v bezpečnosti práce. Všichni učitelé odborného výcviku uplatňovali zásady individuálního přístupu, efektivního využití času a aktivního přístupu žáků k plnění zadaných úkolů. Na závěr vyučovacího dne probíhalo motivační zhodnocení spojené s posouzením, zda byly stanovené cíle dosaženy. Příležitostí je hledání dalších aktivizujících metod a forem práce při prohlubování dovedností žáků při odborném výcviku, např. rozdělení žáků do menších skupin pro konkrétní dílčí operace na jednom pracovišti.

Žáci ubytovaní v domově mládeže využívají v souladu se školním vzdělávacím programem širokou nabídku zájmových kroužků, vychovatelé je podporují ve sportovních aktivitách nebo dalších praktických dovednostech. Přílohou je např. kroužek vaření, kde jako zpětnou vazbu k výsledkům činnosti žáci vydali vlastní školní kuchařku s recepty, které sami vyzkoušeli. Přílohou pro rozvoj sociálních kompetencí žáků je nejen kroužek sociálních a občanských dovedností, ale v rámci vzájemné spolupráce s domovem mládeže v Kladrubech nad Labem i realizace společných aktivit včetně školního plesu. Činnost domova mládeže je velmi účelně plánována v rámci ročního i měsíčních plánů. Dílčím příkladem dobré praxe je realizace ročního individuálního hodnocení ubytovaných žáků s využitím formativních prvků, se kterým jsou seznamováni nejen žáci, ale i zákonné zástupci.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Primární prevence a výchovné poradenství jsou zajištěny metodičkou prevence (ředitelka školy) a výchovnou poradkyní. Žáci ohrožení neúspěchem jsou sledováni jednotlivými učiteli, kteří si vedou své vlastní záznamy, jež potom sdílejí na pedagogických radách. V případě potřeby mohou žáci konzultovat učivo přímo s učiteli, využít mohou i individuální nebo skupinové doučování. Ve škole probíhá také výuka češtiny pro žáky z Ukrajiny, což přispívá pozitivně k jejich začlenění do kolektivu spolužáků. Problémy kázeňského charakteru (např. ničení majetku, neomluvené hodiny) řeší školní poradenské pracoviště aktivně nejčastěji spoluprací se samotnými žáky. Tím u některých žáků škola plní i významnou sociální funkci. Výhodu přináší dobrá znalost všech žáků. Metodička prevence upravuje plán prevence a opatření, zajišťuje přednášky a další akce obsažené v plánu aktivit na školní rok. Adaptační kurzy v aktuálním školním roce opět proběhly, dokonce pro všechny ročníky, což významně přispělo k vzájemnému poznávání žáků a zlepšování vztahů v třídních kolektivech. Kurzu se účastnila i psycholožka, která se snažila pomocí žákům s nalezením optimální cesty k jejich učení tak, aby bylo co nejfektivnější. Žáci jsou seznámeni s možností využití elektronické schránky důvěry. Ve škole jasně nastavená a zveřejněná pravidla prospívají při předcházení výskytu negativního jednání. Žáci projevovali slušnost a většinou dodržovali pravidla slušného chování.

Ve škole bylo ve většině sledované výuky zřejmě uplatňování efektivních metod práce, zařazování prvků čtenářské gramotnosti a formativního hodnocení. Na konci školního roku 2021/2022 prospěli dva žáci s vyznamenáním. Opakování bylo povoleno devíti žákům (z nich pět žáků třetího ročníku). Závěrečné zkoušky vykonali po podzimním termínu s jednou výjimkou všichni žáci, kteří úspěšně ukončili třetí ročník. Většina žáků úspěšně absolvovala kurz svařování elektrickým obloukem i plamenem. Absolvovali také kurz řízení motorových vozidel, kurzy obsluhy sklízecí mlátičky a vysokozdvížného vozíku. Někteří žáci získali na základě vyrobení závěrečných prací školou vydávaná potvrzení tzv. *záuční listy* v oborech kovář, klempíř, soustružník, která dokládají zvládnutí vybraných postupů a činností. Významným motivačním prvkem jsou stipendia poskytovaná žákům, kteří nemají neomluvenou absenci a v odborném výcviku jsou hodnoceni stupněm výborný nebo chvalitebný. Ke dni inspekční činnosti pobíralo toto stipendium 60 % žáků. Škola řešila negativní dopad pandemie COVID-19 a karanténních opatření na docházku a plnění školních povinností. Dvacet dva žáků mělo jako kázeňské opatření uloženo podmíněné vyloučení. Opatření ke snížení přetrávavajících negativních dopadů distanční výuky jsou žáky využívána formou doučování hlavně na základě doporučení jednotlivých učitelů.

Škola motivuje a podporuje žáky v účasti ve sportovních, ale hlavně odborných soutěžích, ve kterých dlouhodobě vykazují dobré výsledky (např. národní kolo soutěže odborných dovedností v oboru *Opravář zemědělských strojů*). Účast v soutěžích je pozitivní motivací k jejich dalšímu vzdělávání. Žáci také získávají náhled na práci konkurence a budují si hrdost na obor, kterému se učí. Spolupráce se všemi partnery přispívá k prezentaci školy, propojení s praxí i zlepšování podmínek výuky. Výsledky přijímacího řízení dokládají úspěšnost prezentace školy a systému náboru nových žáků. Podíl na tom mají pořádané akce pro okolní školy včetně realizace kroužku s technickým zaměřením.

Závěry

Vývoj školy

- Od minulé inspekce došlo ke změně na pozici ředitele školy,
- v rejstříku škol a školských zařízení byl proveden výmaz nástavbového oboru vzdělání 41-45-L/51 *Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství* a zapsán další obor vzdělání 41-45-M/01 *Mechanizace a služby*.

Silné stránky

- Vstřícná a respektující pracovní atmosféra školy přispívá k utváření pozitivního a příjemného učebního prostředí,
- častější uplatňování efektivnějších metod práce, zařazování prvků čtenářství a formativního hodnocení podporuje dobré jméno školy,
- vytváření mezipředmětových a mezioborových vztahů pedagogických pracovníků jednotlivých úseků (zvláště v odborném vzdělávání),
- pestrá nabídka zájmových aktivit využívaných žáky pro vlastní rozvoj sportovních dovedností nebo společenských kompetencí;
- realizace ročního individuálního hodnocení ubytovaných žáků s využitím formativních prvků hodnocení.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nižší míra diferenciaci výuky podle možností žáků,

- méně často využívané závěry hodin k získání účelné zpětné vazby od žáků k vlastnímu pokroku v učení.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Diferencovat výuku více s ohledem na individuální potřeby žáků,
- v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměřit na vzdělávání učitelů odborných předmětů v rozvíjejících se moderních technologiích,
- usilovat o získání finančních prostředků z různých zdrojů k posílení modernizace vybavení strojního zařízení na odborný výcvik,
- dokončit revizi dokumentace.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejně lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce rozvoje školy na roky 2020 až 2023
2. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2022/2023
3. Školní řád střední školy, vnitřní řád domova mládeže, školní rok 2022/2023
4. Zápis z jednání pedagogické rady, školní rok 2021/2022 (výběr)
5. Rozvrhy hodin tříd, školní rok 2022/2023
6. Matrika, školní rok 2022/2023
7. Třídní knihy, Deníky evidence odborného výcviku, Deníky výchovných skupin domova mládeže, školní rok 2022/2023(výběr)
8. Denní záznam o výchovné skupině; Osobní spis ubytovaného žáka; Denní záznam o výchovné skupině, (výběr)
9. Koncepce rozvoje domova mládeže 2019 až 2023
10. Celoroční plán zájmové činnosti domova mládeže na školní rok 2022/2023
11. Stanovy žákovského parlamentu domova mládeže platné od 17. 4. 2018
12. Plán kontrol a hospitací a záznamy z kontrolní činnosti ve školním roce 2022/23
13. Doklady k zajištění bezpečnosti práce (výběr)
14. Personální dokumentace k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků (výběr)
15. Dokumentace výchovného poradenství a školní prevence, školní rok 2022/2023 (výběr)
16. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2021/2022
17. Inspekční zpráva č.j. ČSIE-136/17-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele/ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Bc. Lenka Kalinová, kontrolní pracovnice

Mgr. Hana Řebíčková, školní inspektorka

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

Ing. Vítězslav Martykán, odborník na obor
vzdělání *Opravář zemědělských strojů*

V Pardubicích 24. 4. 2023